

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра садово-паркового та лісового господарства**

«Затверджую»

Завідувач кафедри

_____ (Т.І. Мельник)
« ____ » _____ 201__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК.16 Навчальна практика «Квітникарство»

(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність: 206 Садово-паркове господарство

(код і назва спеціальності)

факультет Агротехнологій та природокористування

(назва інституту, факультету, відділення)

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма з навчальної практики «*Квітникарство*» для студентів за спеціальністю **206 Садово-паркове господарство**.

Розробник:

ст. викладач Сурган О.В. (_____)
прізвище, ініціали *підпис*

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри *садово-паркового та лісового господарства*.

Протокол від “27” серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри _____ (Мельник Т.І.)
(підпис) *(прізвище та ініціали)*

Погоджено:

Декан факультету _____ (І.М. Коваленко)
(на якому викладається дисципліна)

Декан факультету _____ (І.М. Коваленко)
(до якого належить кафедра)

Методист навчального відділу _____ (_____)

Зареєстровано в електронній базі: дата: _____ 201__ р.

© СНАУ, 2019 рік

© Сурган О.В., 2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 1	Галузь знань: 20 Аграрні науки та продовольство	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність: - 206 Садово-паркове господарство	Рік підготовки:	
Змістових модулів –		2019-2020-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання -		Курс	
Загальна кількість годин – 12		2-й	
		Семестр	
		4-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання:	Освітній ступінь: бакалавр	Практичні, семінарські	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		Індивідуальні завдання: 0 год.	
		Вид контролю:	
		залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета - отримати знання, які будуть використані студентами в наступному семестрі під час слухання теоретичного курсу і виконання практичних занять з дисципліни «Квітникарство».

Завдання - набуття студентами знань та практичних вмінь з питань організації тепличних господарств, агротехніки розмноження і вирощування садового матеріалу квітково-декоративних культур захищеного та незахищеного ґрунту, особливостей догляду за квітниками; технології створення сучасних газонів та доглядом за ними.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: декоративні характеристики квіткових трав'янистих рослин, використання в озелененні одно-, дво- та багаторічних квіткових декоративних рослин,

класифікацію сучасних квітників та їх типи, найпоширеніші кімнатні та оранжерейні рослини, види газонних трав;

вміти: визначати однорічні квіткові культури за насінням та сходами, вирощувати квіткові культури відкритого ґрунту, розрізняти за основними характеристиками кімнатні, оранжерейні та інші декоративні групи квіткових рослин; створювати сучасні газони та доглядати за ними.

3. Програма навчальної практики

(затверджена Вченою Радою СНАУ протокол № 12 від 02.07.2018 р.)

1.1. Організація території квіткового господарства.

Оранжерейно-квіткове господарство: завдання, організація, структура, вибір земельної ділянки, забезпеченість водою, виробничі площі, механізація робіт в господарстві, культурозміна, організація праці.

Конструкції оранжерей. Призначення оранжерей. Умови освітлення, способи обігріву та вентиляції культивуваційних споруд. Догляд за оранжерейами.

Використання парників в оранжерейно-квітковому господарстві. Конструкція парників. Утеплення, вентиляція та притінення парників. Види біотоплива.

Розсадники.

Відкритий ґрунт.

1.2. Одно-, дво- та багаторічні квіткові культури.

Технологія вирощування однорічників в квіткових композиціях різного призначення. Підготовка ґрунту, посів насіння, пікірування, садіння розсади, полив, мульчування, підживлення однорічних квіткових культур. Зберігання насіння квіткових рослин. Морфобіологічна характеристика і асортимент однорічних квіткових культур.

Класифікація дворічних квіткових рослин за строками квіткування. Технологія вирощування дворічних культур. Строки висіву насіння та підготовка розсади. Догляд за дворічниками першого та другого року життя. Особливості садіння дворічників у сезонних квіткових композиціях. Морфологічна, біологічна характеристика і асортимент дворічних культур.

Класифікація багаторічних квіткових рослин за вимогами до вологи, світла, температури, ґрунту, за способами росту. Особливості вирощування багаторічних квіткових рослин. Морфологічна та біологічна характеристика багаторічних квіткових культур і асортимент найголовніших груп. Використання в озелененні.

1.3. Розмноження квіткових рослин.

Природне насіннєве розмноження. Типи спокою насіння. Методи передпосівної обробки насіння. Підготовка ґрунту. Влаштування гряд. Способи висіву насіння. Технологія вирощування квіткових культур з насіння. Розсадний та безрозсадний способи вирощування квіткових культур.

Розмноження квітково-декоративних рослин вегетативним способом у природі та культурі. Способи штучного розмноження: діленням кущів, кореневими, стебловими і листовими живцями, цибулинами і

бульбоцибулинами, щепленням, окуліруванням, методом мікроклонального розмноження рослин у культурі «in vitro».

1.4. Догляд за квітковими рослинами відкритого ґрунту.

Полив. Пересадка. Формування рослин: обрізування, стрижка, пінцирування. Підв'язування. Проріджування. Притінення.

Хвороби квіткових рослин: непаразитарні та паразитарні. Засоби боротьби з ними. Шкідники квіткових рослин. Засоби боротьби з ними.

1.5. Газони.

Види газонів. Класифікація декоративних газонів. Характеристики видів газонних трав. Підготовка ґрунту при влаштуванні газонів. Обробка ґрунту проти бур'янів. Внесення добрив при влаштуванні газонів. Строки посіву газону і норми. Проведення посіву газонів. Полив газону після посіву. Стрижка газону. Полив газону. Підживлення газону. Мульчування. Підрівнювання країв газону. Очищення газону від сміття. Аерація. Бур'яни в газонах та боротьба з ними. Хвороби газону та боротьба з ними Ремонт газону.

1.6. Кімнатні та оранжерейні квіткові культури.

Ріст і розвиток рослин в оранжереях. Температурний, світловий режим, вологість повітря та ґрунту в оранжереях. Догляд за оранжерейними рослинами.

Полив. Обприскування, обмивання рослин. Обрізування пагонів та листків. Пересадка та терміни її проведення. Види добрив, норми та строки внесення. Хвороби і шкідники кімнатних рослин та профілактичні засоби боротьби з ними. Класифікація кімнатних та оранжерейних рослин за біологічними особливостями і декоративними властивостями.

4. Теми та план практики

№№ п/п	Тема та зміст заняття	Обсяг годин
1	МОДУЛЬ 1	
1.1	Інструктаж з техніки безпеки. Мета і завдання практики. Вимоги до оформлення матеріалів практики. Організація території квіткового господарства. <i>Зміст завдання:</i> ознайомитися з організацією, структурою та виробничими площами оранжерейно-квіткового господарства. Вивчити та описати умови освітлення, способи обігріву та вентиляції культивацийних споруд.	2
1.2	Одно-, дво- та багаторічні квіткові культури. <i>Зміст завдання:</i> ознайомитися з видовим складом, біологічними особливостями та технологією вирощування одно-, дво- та багаторічників в квіткових композиціях різного призначення. Зібрати гербарні зразки.	2

1.3	<p>Розмноження квіткових рослин. <i>Зміст завдання:</i> провести передпосівну підготовку ґрунту, висіяти насіння квіткових рослин в ґрунт, поділити кущі квітково-декоративних рослин, опанувати техніку живцювання.</p> <p>Догляд за квітковими рослинами відкритого ґрунту. <i>Зміст завдання:</i> виконати роботи з догляду за квітковими рослинами відкритого ґрунту: провести пересадку, опанувати техніку формування рослин (обрізування, стрижка, пінцирування); ознайомитися з поширеними хворобами та шкідниками квіткових рослин та засобами боротьби з ними.</p>	4
1.4	<p>Газони. <i>Зміст завдання:</i> ознайомитися з видами та класифікацією газонів, описати характеристики видів газонних трав. Опанувати техніку влаштування газону, висіяти насіння газонних трав вручну; ознайомитися з поширеними хворобами та шкідниками газону та засобами боротьби з ними.</p>	2
1.5	<p>Кімнатні та оранжерейні квіткові культури. <i>Зміст завдання:</i> ознайомитися з видами кімнатних та оранжерейних рослин, провести догляд за оранжерейними рослинами: полив, обприскування, обмивання рослин, обрізування пагонів та листків. Провести пересадку кімнатних рослин. Провести підживлення органічними та мінеральними добривами.</p>	2
	Разом:	12

Індивідуальні завдання

Збір та оформлення гербарію з найпоширеніших видів квіткових рослин відкритого ґрунту. Студент повинен зібрати і здати гербарій у кількості не менше 20 видів квіткових рослин, при цьому студент мусить знати латинські назви кожного виду рослин зібраного гербарію.

5. Методи навчання

1. За джерелом знань:

- 1.1. *Словесні:* розповідь, пояснення, інструктаж.
- 1.2. *Наочні:* демонстрація, спостереження.

2. За характером логіки пізнання.

- 2.1. *Аналітичний.*

3. За характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

- 3.1. *Репродуктивний.*
- 3.2. *Пояснювально-демонстративний.*

4. Активні методи навчання - екскурсії, заняття на виробництві.

6. Методи контролю

В процесі проведення практики поточний контроль здійснюється в наступних формах:

Форми контролю	Терміни контролю
перевірка індивідуальних завдань	в кінці практики
перевірка звіту з практики	в кінці практики
перевірка щоденнику	по ходу та в кінці практики
залік	в кінці практики

Вимоги до звіту

Кожен студент у кінці практики зобов'язаний представити:

1. **Звіт з практики**, у якому повинна бути коротко і конкретно описана виконана студентом робота в період практики; який перевіряється, затверджується керівником практики і зберігається на кафедрі. Оформлений на папері формату А4, обсяг 3-5 сторінок друкованого тексту, повинен мати наскрізну нумерацію сторінок, поточні щоденні записи та висновки.
2. **Індивідуальне завдання (гербарій)** оформлюється на папері формату А3, обсяг - 20 видів квіткових рослин, кожен гербарний лист подається в файлі або покривається калькою, має відповідним чином оформлену етикетку.

Підведення підсумків практики

Підсумки навчальної практики підводяться у процесі складання студентом заліку керівнику практики.

Студенти, які виконали всі завдання згідно програми практики, оформили відповідно всім вимогам індивідуальне завдання, звіт, отримують залік в останній день практики.

Студент, який не виконав програму практики і отримав менш ніж 60 балів при складанні заліку, направляється на практику вдруге в період канікул або відраховується з навчального закладу.

Результати складання заліку заносяться до екзаменаційної відомості, проставляються у заліковій книжці студента і журналі обліку успішності.

7. Розподіл балів, які отримують студенти

Навчальна практика складається з 1 модуля. За кожний вид контролю студент отримує бальні оцінки, які сумуються в межах модулю і виступатимуть надалі складовою загальної бальної оцінки.

Рейтингова оцінка (РО) модульного контролю складається з:

- РО опанування навичками визначення виду квіткової рослини у квітнику - до 10 балів;

- РО опанування практичними навичками догляду за квітковими культурами відкритого ґрунту - 10 балів;
- РО опанування навичками визначення виду кімнатної або оранжерейної квіткової рослини у зимовому саду - до 10 балів;
- РО опанування практичними навичками догляду за квітковими культурами закритого ґрунту - 10 балів;
- РО опанування практичними навичками створення газону - 10 балів;
- РО опанування практичними навичками догляду за газоном - 10 балів;
- РО оформлення звіту практики - 10 балів;
- РО індивідуального завдання - 30 балів.

Підсумкова оцінка визначається шляхом переводу викладачем сумарного модульного балу з дисципліни у традиційну академічну оцінку національної шкали.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Методичне забезпечення

1. Сурган О.В. Квітникарство: Ч.1. Однорічні та дворічні квіткові рослини. Методичні рекомендації для підготовки до практичних занять для студентів 3 курсу спеціальності 6.090103 “Садово-паркове господарство” денної форми навчання. - Суми, СНАУ, 2009. - 48 с.
2. Сурган О.В. Квітникарство: Ч.2. Багаторічні квіткові рослини. Методичні рекомендації для підготовки до практичних занять для студентів 3 курсу спеціальності 6.090103 “Садово-паркове господарство” денної форми навчання. - Суми, СНАУ, 2009. - 50 с.
3. Сурган О.В. Квітникарство: Ч.3. Проектування квітників. Створення газонів. Декоративні рослини для озеленення приміщень. Методичні рекомендації для підготовки до практичних занять для студентів 3 курсу спеціальності 6.090103 “Садово-паркове господарство” денної форми навчання. - Суми, СНАУ, 2009. - 48 с.

4. Сурган О.В. Озеленення інтер'єрів. Методичні вказівки щодо виконання самостійної роботи для студентів 3 курсу спеціальності 6.130400 "Садово-паркове господарство" денної форми навчання. – Суми: СНАУ, 2010. - 35 с.
5. Сурган О.В. Квітникарство: частина 1. Квіткові рослини відкритого ґрунту: Конспект лекцій / Суми, 2014 рік, 77 ст., табл.2, бібл. 14.
6. Кохановський В.М., Кирильчук К.С., Сурган О.В. Квітникарство: Словник термінів для студентів 3 курсу спеціальності 8.130102 «Агрономія» денної форми навчання. - Суми, 2008. - 19 с.
7. Сурган О.В. Квітникарство та декоративна дендрологія: частина I. Квітникарство: робочий зошит для проведення практичних занять / Суми, 2007. - 54 ст.
8. Сурган О.В. Квітникарство. Методичні вказівки щодо виконання самостійної роботи для студентів 3 курсу напряму підготовки 6.090103 «Лісове і садово-паркове господарство» денної форми навчання. – Суми: СНАУ, 2017. - 66 с.

9. Рекомендована література

Базова

1. Квітникарство: навч. посіб. / Л. П. Іщук [та ін.] ; [за ред. Л. П. Іщук] ; Білоцерк. нац. аграр. ун-т. - Біла Церква : [б. в.], 2014. - 292 с.
2. Прокопчук В. М. Квітникарство: практикум / В. М. Прокопчук, В. В. Монарх. - Вінниця: ВНАУ, 2016.
3. Слепцов Ю.В., Якубенко Б.Є., Богданова В.Д., Поздняков І.О., Андрусик Р.В. Квітникарство закритого ґрунту. Навчальний посібник, 2014, 186 с.
4. Дорогоцінна енциклопедія кімнатних рослин / Укладач С.А. Мірошніченко. – Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2007. – 736 с.

Допоміжна

1. Декоративное растениеводство: Цветоводство: Учеб. для студ. вузов / Т.А. Соколова, И.Ю. Бочкова. – М.: Издательский центр «Академия», 2010. – 432 с.
2. Энциклопедия комнатных растений. / сост. Н.И. Логачева, Н.Б.Шешко. – Минск: Современ. шк. , 2006. – 271 с.
3. Цветоводство. Практикум. Бунин В.А. – Львов.: Вища шк., Изд-во при Львов. ун-те, 1987. – 96 с.
4. Бунин В.А. Цветоводство. – Львов.: Вища шк., Изд-во при Львов. ун-те, 1986. – 144 с.
5. Практикум по цветоводству. / А.А. Чувикова, С.П. Потапов и др. Под ред. С.П. Потапова. – М.: Колос, 1984. – 239 с.
6. Хессайон Д.Г. Всё о комнатных растениях / Пер. с англ. Романовой О.И. – М.: «Кладезь - Букс», 2004.
7. Справочник цветовода. / В.В.Вакуленко, Е.Н.Зайцева, Т.М. Клевенская и др.; Сост. Н.П.Николаенко.- 3-е изд.- М.: Колос, 2001. – 448 с.
8. Квітникарство захищеного ґрунту: Довідкове видання. / Е.Ш. Білоусець, Л.С.Гиль, Т.О. Зикова та ін. - К.: Урожай, 1994. - 222 с.
9. Довідник сучасного ландшафтного дизайнера / В. М. Прокопчук, В. І. Циганський, В. В. Монарх [та ін.]. - Вінниця: ВНАУ, 2016.

10. Гарнизоненко Т.С. Справочник современного ландшафтного дизайнера. - Ростов-на-Дону: Феникс, 2005. – 314 с.
11. Князева Т.П. Газоны. – М.: ЗАО «Фитон +», 2000.
12. Белочкина Ю. Ландшафтный дизайн. – Харьков.: Фолио, 2006. – 317 с.
13. Капранова Н.Н. Комнатные растения в интерьере. – М.: Изд-во МГУ, 1989. – 190 с.
14. Рубцов Л.И., Лаптев А.А. Справочник по зеленому строительству. – К.: Изд-во «Будівельник», 1971. – 312 с.
15. Хессайон Д.Г. Всё о газоне. / Пер. с англ. Романовой О.И. – М.: «Кладезь - Букс», 2003.
16. Юхимчук Д.Ф., Шарапова Э.П. Устройство цветников. – К.: «Урожай», 1968. - 80с.
17. Тропические и субтропические растения закрытого грунта: Справочник. / Черевченко Т.М., Приходько С.Н., Майко Т.К. и др.; Под ред. Гродзинского А.М. – К.: Наук. думка, 1988. – 412 с.

10. Інформаційні ресурси

1. uk.wikipedia.org/wiki/
2. -
- 3.
4. <http://www.vue.com.ua/inter-ier/kvity/>
5. <http://www.design-interiors.com.ua/ua/fito-design.php>
6. <http://flowers-waltz.com.ua/index.php?page=1&m=3&cid=66>
7. http://jeybud.com.ua/index.php?item=articles&d_id=5&sub=3403
8. http://stylishgarden.com.ua/fito_duzaun_1.htm
9. www.bibliolink.ru/publ/10-1-0-388
10. Товарознавство квітів [Електронний ресурс] : підручник / С.В. Сорокіна. – Харків: ХДУХТ, 2016.